

Edukacja zdrowotna i psychospołeczna

w nowej podstawie programowej

S sieć
OC organizacji
S społecznych
dla edukacji

Uzasadnienie i cele edukacji zdrowotnej i psychospołecznej

W dynamicznie zmieniającym się świecie dzieci i młodzież stoją przed wieloma wyzwaniami, które wykraczają poza ramy tradycyjnie pojmowanej edukacji szkolnej. Aby im sprostać, potrzebują nie tylko czysto akademickiej wiedzy, ale też szeregu umiejętności życiowych, w tym także tych "miękkich". Kluczowe jest przygotowanie podstawy programowej, która uwzględnia rozwój kompetencji **psychospołecznych i postaw prozdrowotnych**.

Edukacja zdrowotna i psychospołeczna powinna opierać się na fundamencie rozwiniętej samoświadomości, umiejętności współpracy z innymi osobami i postaw prospołecznych oraz obywatelskich. Jednocześnie powinna brać pod uwagę to, że żyjemy w świecie VUCA (Volatility, Uncertainty, Complexity and Ambiguity - zmiennym, niepewnym, złożonym i niejednoznacznym), czy jak twierdzą inni - w świecie BANI (Brittle, Anxious, Non-linear, Incomprehensible - kruchym, niespokojnym, nieliniowym i niezrozumiałym). Dzieje się tak wskutek dynamicznych zmian cywilizacyjnych, takich jak rozwój technologii cyfrowych i komunikacyjnych, migracje związane z rosnącymi nierównościami ekonomicznymi, zmiany klimatu, konfliktami zbrojnymi czy wojną hybrydową, którą Rosja prowadzi przeciw krajom NATO. Zjawiska te, choć wydają się zachodzić daleko od szkoły, mają na nią bezpośredni, nierzadko intensywny wpływ.

Edukacja zdrowotna i psychospołeczna uczy **dbania o dobrostan, czyli zarówno zdrowie fizyczne, jak i psychiczne oraz buduje odpowiednie zasoby w dążeniu do szczęśliwego życia**. Kładzie duży nacisk na rozwijanie

uważności na potrzeby swoje i innych, ucząc młodych ludzi wglądu w siebie oraz zrozumienia emocji i potrzeb otaczających ich osób. Promocja zdrowia psychicznego i fizycznego powinna być centralnym punktem edukacji, z naciskiem na profilaktykę i zapobieganie problemom zdrowotnym. Rozwój kompetencji psychospołecznych był dotychczas zaniedbywany w szkole, tymczasem stanowi warunek rozwoju osób uczących się oraz podstawę skutecznych strategii profilaktycznych, zarówno w profilaktyce uzależnień, jak i w ramach wspierania zdrowia psychicznego. Ważnym aspektem edukacji psychospołecznej jest też wzmacnianie odporności psychicznej uczniów, aby potrafili skutecznie radzić sobie ze stresem i wyzwaniami życiowymi. Dlatego tak ważne jest, żeby edukacja psychospołeczna była jednym z filarów edukacji zdrowotnej i pojawiała się w szkole **międzyprzedmiotowo, w różnych punktach podstawy programowej**.

Doświadczenie szkolne powinno przygotowywać osoby uczące się do odnajdywania się w różnorodnym świecie, w którym naturalnymi zjawiskami są neuroróżnorodność, niepełnosprawność oraz różnice kulturowe, wyznaniowe czy pokoleniowe. Edukacja ta pomaga w budowaniu samoświadomości, rozwijaniu poczucia własnej wartości oraz wrażliwości na innych ludzi i otaczający świat. Dzięki tym umiejętnościom uczniowie i uczennice będą lepiej przygotowani do życia w zróżnicowanym społeczeństwie, stając się osobami świadomymi, a zarazem empatycznymi i zaangażowanymi w pozytywne zmiany w swoim otoczeniu. Długofalowe

działania nakierowane na kształtowanie nawyków dbania o siebie i innych mają na celu utrwalenie zdrowych i pozytywnych postaw, które będą towarzyszyć uczniom przez całe życie.

Pojawienie się nowego przedmiotu „edukacja zdrowotna” w szkołach jest ważnym krokiem we właściwym kierunku, a wiele zagadnień z opisywanego tu obszaru powinno znaleźć się w podstawie programowej tego przedmiotu. Równocześnie postulujemy, by **edukacja zdrowotna i psychospołeczna jako obszar międzyprzedmiotowy stała się ważnym elementem całego procesu nauczania - od przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej aż do ukończenia nauki w szkole ponadpodstawowej**. Może się to dziać zarówno na lekcjach przedmiotu “edukacja zdrowotna”, jak i w podejściu całościowym, na zajęciach z wielu przedmiotów, w tym wychowania fizycznego, biologii, języka polskiego czy języków obcych, informatyki (higiena cyfrowa) czy na godzinach wychowawczych. Przykłady tematów i wymagań szczegółowych zamieszczono w dalszej części dokumentu.

Cele ogólne

- 1. Budowanie dobrostanu osób uczących się** poprzez kształtowanie kompetencji i nawyku dbałości o własne zdrowie psychofizyczne i samoregulację.
- 2. Kształtowanie kompetencji tworzenia i współtworzenia środowiska, które sprzyja zdrowiu psychicznemu** uczniów i uczennic, począwszy od środowiska społecznego i relacji, po aspekty zewnętrzne wpływające na dobrostan osoby, tj. dbałość o otoczenie fizyczne, w tym infrastrukturę i środowisko, funkcjonowanie finansowe, odpowiedzialność społeczną.
- 3. Budowanie uważności na potrzeby swoje i innych** poprzez kształtowanie umiejętności rozpoznawania i wyrażania własnych potrzeb, rozumienie i respektowanie potrzeb innych osób, budowanie empatii i umiejętności słuchania.
- 4. Promocja zdrowia psychofizycznego, w tym profilaktyka,** poprzez edukację na temat znaczenia zdrowia psychicznego i fizycznego, promowanie zdrowych nawyków życiowych oraz profilaktykę chorób i uzależnień.
- 5. Wzmacnianie odporności psychicznej** poprzez rozwijanie umiejętności radzenia sobie z trudnościami i stresem, budowanie poczucia własnej wartości i pewności siebie, kształtowanie postaw proaktywnych wobec wyzwań życiowych.
- 6. Umiejętność odnajdywania się w różnorodnym świecie** – z uwzględnieniem neuroróżnorodności, niepełnosprawności, różnorodności kulturowej, religijnej, etnicznej, językowej, płciowej, wiekowej, związanej z orientacją seksualną, różnorodności związanej z niepełnosprawnościami fizycznymi i intelektualnymi, różnorodności ekonomicznej, różnorodności wynikającej z różnych stylów życia, różnorodności rodzinnej, edukacyjnej – poprzez edukację na temat różnorodności w jej różnych aspektach budowanie świadomości, rozumienia, akceptacji oraz kształtowanie postaw otwartości wobec różnorodności.
- 7. Budowanie samoświadomości, poczucia własnej wartości oraz wrażliwości na innych i otaczający świat** poprzez rozwijanie samoświadomości i refleksji nad własnymi emocjami i zachowaniami, wzmacnianie poczucia własnej wartości i pewności siebie, kształtowanie postaw wrażliwości i odpowiedzialności wobec innych osób i środowiska.

Każdy z tych celów przyczynia się do wszechstronnego rozwoju uczniów, przygotowując ich do radzenia sobie z wyzwaniami współczesnego świata i budowania zdrowych, pełnych szacunku relacji z innymi.

Cele ogólne edukacji zdrowotnej i psychospołecznej – oraz wynikające z nich wymagania szczegółowe – powinny być **bezpośrednio powiązane z kompetencjami uniwersalnymi, czyli przekrojowymi, podobnie zresztą jak we wszystkich przedmiotach oraz dziedzinach nauczania**. W tym materiale wykorzystano propozycję zestawu kompetencji uniwersalnych opracowaną przez SOS dla Edukacji – oczywiście do uzgodnienia z ostatecznym efektem prac Instytutu Badań Edukacyjnych nad profilem absolwenta i absolwentki polskiej szkoły.

Lista siedmiu kompetencji została zamieszczona w materiale „Propozycje i rekomendacje do profilu absolwenta_tki, kompetencji uniwersalnych oraz modelu nowej podstawy programowej”.

- **K1: SAMODZIELNE MYŚLENIE (w tym myślenie krytyczne)**
- **K2: ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW (w tym kreatywność)**
- **K3: KOMUNIKOWANIE SIĘ (w tym tworzenie przekazów)**
- **K4: WSPÓŁDZIAŁANIE (w tym liderowanie)**
- **K5: ANGAŻOWANIE SIĘ I SPRAWCZOŚĆ (zbiorowa i indywidualna)**
- **K6: UCZENIE SIĘ I ZARZĄDZANIE SOBĄ (własnym rozwojem)**
- **K7: EMPATIA I TROSKA (w tym działanie na rzecz innych)**

 <https://sosdlaedukacji.pl/profil-i-podstawa/>

Działy i zagadnienia wiodące

JA (główne kompetencje przekrojowe: SAMODZIELNE MYŚLENIE, ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW, UCZENIE SIĘ I ZARZĄDZANIE SOBĄ)

1. Samoświadomość, uważność na własne potrzeby i możliwości (adekwatność).

2. Zarządzanie sobą, w tym radzenie sobie z emocjami, stresem, zarządzanie sobą w czasie, odpoczynek, uzależnienia, strategię radzenia sobie z problemami.

3. Wpływ fizjologii na zdrowie psychiczne człowieka:

- związek nawyków żywieniowych z funkcjonowaniem mózgu i emocji;
- związek ciała ruchu z funkcjonowaniem mózgu i emocji.

4. Budowanie zdrowych nawyków tworzących tryb życia sprzyjający zdrowiu psychicznemu.

JA i INNI (główne kompetencje przekrojowe: KOMUNIKOWANIE SIĘ, WSPÓŁDZIAŁANIE, EMPATIA I TROSKA)

1. Skuteczna, asertywna komunikacja.

2. Budowanie i utrzymywanie relacji z uważnością na innych i empatią.

3. Akceptacja i szacunek dla różnorodności, umiejętność funkcjonowania w różnorodnym środowisku.

4. Umiejętność odnajdywania się w różnych stylach przywództwa.

5. Przeciwdziałanie przemocy (w tym radzenie sobie z hejtem, przemocą fizyczną, mobbingiem, bullyingiem; samoobrona, sygnaliści).

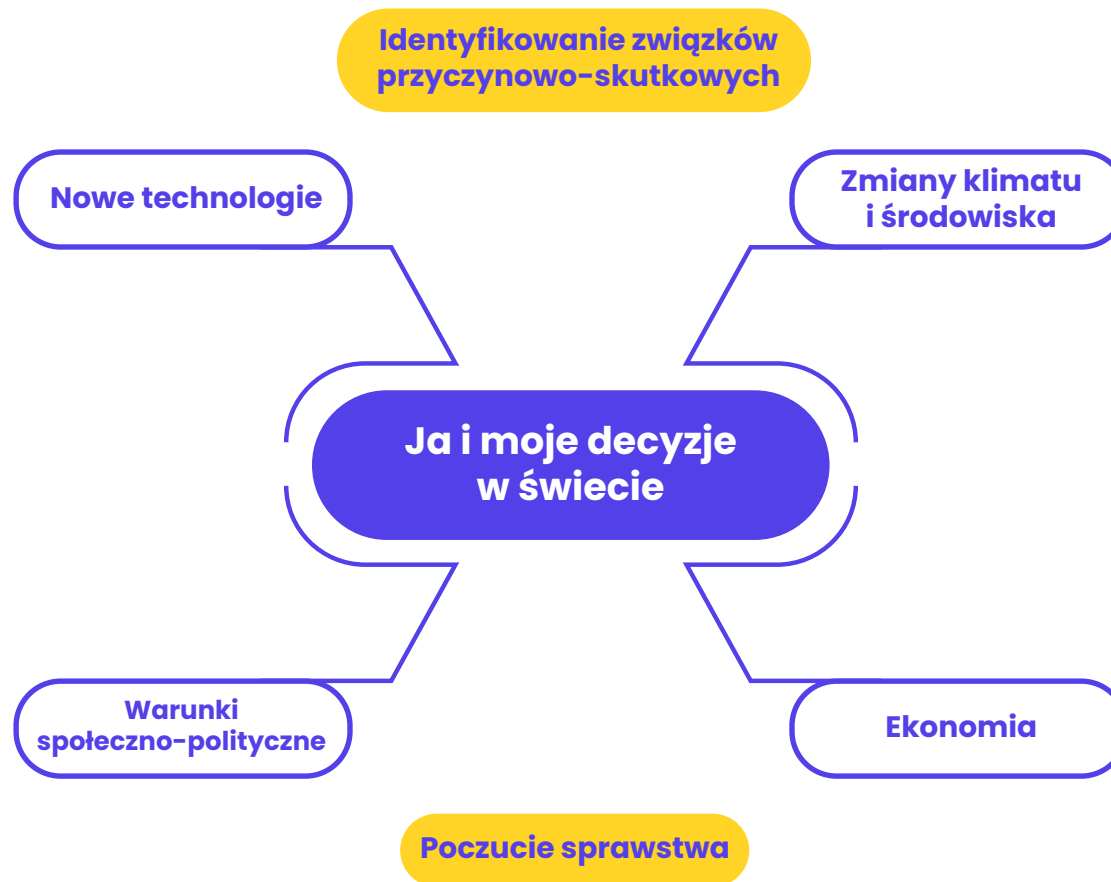
JA i ŚWIAT (główne kompetencje przekrojowe: ANGAŻOWANIE SIĘ I SPRAWCZOŚĆ, ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW, WSPÓŁDZIAŁANIE, EMPATIA I TROSKA)

1. Budowanie **poczucia wpływu na otaczający świat:**

- budowanie kompetencji **identyfikowania związków przyczynowo-skutkowych pomiędzy działaniem konkretnych osób a funkcjonowaniem świata;**
- budowanie postawy **odpowiedzialności za świat i otoczenie lokalne, gotowości do angażowania się i sprawstwa.**

2. Budowanie postaw ja **w rzeczywistości:**

- **technologicznej** (AI, social media, uzależnienia od technologii);
- **zmian klimatu** (migracje klimatyczne, depresja klimatyczna, odpowiedzialność społeczna, wpływ odżywiania się na środowisko i klimat);
- **społeczno-politycznej** (udział w wyborach, aktywność obywatelska);
- **ekonomicznej** (działanie rynku, przedsiębiorczość, foresight).

Przykłady powiązań międzyprzedmiotowych

Przedmiot	Wymagania szczegółowe	Kompetencja przekrojowa
Edukacja zdrowotna	Osoba ucząca się: wie, że nie ma emocji złych/niewłaściwych, rozumie, że wszystkie emocje są ważne, potrzebne i wolno je przeżywać (przedszkole, klasy I-III);	K1: Samodzielne myślenie K2: Rozwiązywanie problemów K3: Komunikowanie się K4: Współdziałanie K5: Angażowanie się i sprawczość K6: Uczenie się i zarządzanie sobą K7: Empatia i troska
	potrafi zastosować przynajmniej 3 techniki redukowania napięcia i wskazać, która z nich jest najbardziej skuteczna w jej/jego przypadku (klasy IV-VII);	K1: Samodzielne myślenie K7: Empatia i troska
	potrafi zauważać sygnały płynące z ciała i identyfikować te, które wymagają konsultacji lekarskiej (szkoła ponadpodstawowa);	K1: Samodzielne myślenie K2: Rozwiązywanie problemów
	potrafi reagować na sytuacje kryzysu zdrowia psychicznego u swoich kolegów, a przynajmniej wie, jakich reakcji należy unikać (szkoła ponadpodstawowa).	K1: Samodzielne myślenie K2: Rozwiązywanie problemów K6: Uczenie się i zarządzanie sobą
Język ojczysty	Osoba ucząca się potrafi: opisać relacje między bohaterami i ocenić skuteczność ich umiejętności komunikacyjnych w sytuacji konfliktowej, a także zaproponować skuteczną i empatyczną alternatywę (szkoła ponadpodstawowa);	K1: Samodzielne myślenie K3: Komunikowanie się K7: Empatia i troska

	identyfikować i nazywać emocje bohaterów literackich (klasy I-III);	K7: Empatia i troska
	identyfikować i nazywać emocje własne wobec utworu, bohaterów, świata przedstawionego (klasy I-III, IV-VII).	K1: Samodzielne myślenie K7: Empatia i troska
Język obcy	Osoba ucząca się potrafi w języku obcym: mówić o swoich potrzebach i emocjach (klasy I-III).	K3: Komunikowanie się K4: Współdziałanie K7: Empatia i troska
Matematyka	Osoba ucząca się potrafi: obliczyć wartości odżywcze posiłków (klasy IV-VIII);	K2: Rozwiązywanie problemów K5: Angażowanie się i sprawczość K6: Uczenie się i zarządzanie sobą
	odczytać, zinterpretować ze zrozumieniem i wdrożyć wnioski dot. krzywej cukrowej (szkoła ponadpodstawowa).	K2: Rozwiązywanie problemów K5: Angażowanie się i sprawczość K6: Uczenie się i zarządzanie sobą
Nauki przyrodnicze	Osoba ucząca się: umie tak planować posiłki, by być w optymalnym stanie psychofizycznym w czasie wymagającym efektywności intelektualnej i/lub fizycznej (sprawdzianu, udział w zawodach) (szkoła ponadpodstawowa);	K1: Samodzielne myślenie K2: Rozwiązywanie problemów K5: Angażowanie się i sprawczość K6: Uczenie się i zarządzanie sobą
	potrafi wyjaśnić, co oznacza fakt umieszczenia produktu/aktywności na niższym lub wyższym piętrze piramidy zdrowego żywienia i stylu życia (przedszkole);	K1: Samodzielne myślenie K2: Rozwiązywanie problemów K5: Angażowanie się i sprawczość K6: Uczenie się i zarządzanie sobą
	wie, jak należy się zachowywać w kontaktach z osobami w kryzysie, potrafi stosować wspierające komunikaty (klasy IV-VIII);	K3: Komunikowanie się K4: Współdziałanie K7: Empatia i troska
	ma wiedzę na temat neuroróżnorodności, nie tylko w kontekście trudności, ale też zasobów osób neuroróżnorodnych (cała edukacja, adekwatnie do wieku).	K3: Komunikowanie się K4: Współdziałanie K7: Empatia i troska

Nauki społeczne	Osoba ucząca się: rozumie jakie są powody migracji, (klasy IV-VIII);	K7: Empatia i troska
	rozumie wpływ różnorodności na dynamikę pracy w grupie, potrafi wskazać zasoby swoje i członków swojego zespołu, które przyczyniają się do lepszej współpracy (klasy IV-VIII, szkoła ponadpodstawowa);	K1: Samodzielne myślenie K3: Komunikowanie się K4: Współdziałanie K5: Angażowanie się i sprawczość K7: Empatia i troska
	potrafi współpracować w zespole zróżnicowanym pod różnymi względami, np. kulturowo, językowo, neurotypowo (adekwatnie do wieku).	K3: Komunikowanie się K4: Współdziałanie K7: Empatia i troska
Informatyka i technika	Osoba ucząca się: zna, potrafi wyjaśnić i stara się wdrażać zasady higieny cyfrowej, bezpieczeństwa cyfrowego, netykiety (klasy IV-VIII);	K3: Komunikowanie się K4: Współdziałanie K7: Empatia i troska
	ma wiedzę, dotyczącą fake newsów, potrafi je zidentyfikować (klasy IV-VIII, ponadpodstawowa);	K1: Samodzielne myślenie K3: Komunikowanie się K4: Współdziałanie K7: Empatia i troska
	rozumie zjawisko hejtu w sieci i wie, co może zrobić, kiedy natrafi na taki przypadek (gdzie i jak go zgłosić) (klasy IV-VIII).	K1: Samodzielne myślenie K3: Komunikowanie się K4: Współdziałanie K5: Angażowanie się i sprawczość K7: Empatia i troska
Przedmioty artystyczne	Osoba ucząca się potrafi: wyrażać własne emocje przy wykorzystaniu środków artystycznego wyrazu (cała edukacja, adekwatnie do wieku);	K1: Samodzielne myślenie K5: Angażowanie się i sprawczość
	nazywać emocje, jakie wzbudzają w niej dzieła artystyczne (cała edukacja, adekwatnie do wieku).	K3: Komunikowanie się K7: Empatia i troska

Edukacja fizyczna	Osoba ucząca się: wie, w jaki sposób ruch fizyczny wpływa na funkcjonowanie organizmu w aspekcie fizycznym (profilaktyka chorób, sprawność) i psychicznym (na nastrój, poziom napięcia/stresu) (cała edukacja, adekwatnie do wieku);	K3: Komunikowanie się K7: Empatia i troska
	potrafi z uważnością obserwować własny organizm, odczytywać i interpretować sygnały płynące z ciała, wybrać zdrowy dla siebie poziom i rodzaj aktywności fizycznej, uwzględniając stan zdrowia i aktualnej sprawności (IV-VIII, szkoła ponadpodstawowa).	K1: Samodzielne myślenie K5: Angażowanie się i sprawczość
Zajęcia wychowawcze	Osoba ucząca się: potrafi udzielać konstruktywnej informacji zwrotnej i pracować z uzyskaną informacją zwrotną (cała edukacja, adekwatnie do wieku);	K3: Komunikowanie się K4: Współdziałanie K7: Empatia i troska
	potrafi konstruktywnie dyskutować na temat sytuacji w klasie i własnych potrzeb oraz emocji w tym kontekście (cała edukacja, adekwatnie do wieku);	K1: Samodzielne myślenie K3: Komunikowanie się K4: Współdziałanie K5: Angażowanie się i sprawczość K7: Empatia i troska
	potrafi odważnie i empatycznie mówić o sytuacjach trudnych (cała edukacja, adekwatnie do wieku);	K1: Samodzielne myślenie K3: Komunikowanie się
	wie, że każdy członek grupy jest tak samo ważny i ma równe prawa (przedszkole).	K4: Współdziałanie K7: Empatia i troska
Etyka, religia	Osoba ucząca się: zauważa sygnały wykluczenia innych z grupy i reaguje na nie (przedszkole, klasy I-III);	K1: Samodzielne myślenie K4: Współdziałanie K5: Angażowanie się i sprawczość K7: Empatia i troska
	szanuje różnorodność (cała edukacja, adekwatnie do wieku).	K4: Współdziałanie K7: Empatia i troska

Zajęcia i projekty interdyscyplinarne	Osoba ucząca się wie: jakie problemy zdrowotne są obecne w lokalnej społeczności i aktywnie szuka ich rozwiązań (klasy IV-VIII, szkoła ponadpodstawowa);	K1: Samodzielne myślenie K5: Angażowanie się i sprawczość
	jakie są potencjalne wyzwania pracy zespołowej w projekcie (klasy IV-VIII);	K1: Samodzielne myślenie K3: Komunikowanie się
	jakie są fazy procesu grupowego, umie asertywnie reagować na problemy pojawiające się w grupie (szkoła ponadpodstawowa).	K3: Komunikowanie się K4: Współdziałanie
'Edukacja zjawiskowa'	Osoba ucząca się potrafi: efektywnie i empatycznie ewaluować pracę zespołu (klasy IV-VIII, szkoła ponadpodstawowa);	K1: Samodzielne myślenie K4: Współdziałanie K5: Angażowanie się i sprawczość K7: Empatia i troska
	opisywać swoje pomysły związane z projektem i pozwalać innym na wyrażenie ich opinii (przedszkole).	K1: Samodzielne myślenie K4: Współdziałanie K5: Angażowanie się i sprawczość

Rekomendowane sposoby pracy

W poszukiwaniu najbardziej adekwatnych sposobów pracy z uczniami w zakresie zdrowia i kompetencji psychospołecznych warto położyć nacisk na uczenie się przez doświadczenie i aktywne angażowanie uczniów. Kluczowe jest, aby młodzi ludzie brali odpowiedzialność za swój proces edukacyjny, ucząc się od siebie nawzajem oraz od nauczyciela/lki, który jednocześnie uczestniczy w procesie jako facylitator.

Ważnym elementem jest tworzenie bezpiecznej przestrzeni do otwartej komunikacji, w której uczniowie mogą dzielić się swoimi doświadczeniami i emocjami bez obawy przed oceną. Przydatne metody to: analiza konkretnych sytuacji życiowych, praca w małych grupach nad problemami, ćwiczenia z zakresu mindfulness i technik relaksacyjnych, a także realizacja projektów, podczas których osoby będą mogły przyglądać się własnym decyzjom, emocjom etc.

Debaty oraz mini-prezentacje na temat strategii radzenia sobie ze stresem i zdrowego stylu życia mogą dodatkowo wspierać uczniów w budowaniu świadomości na temat zdrowia psychicznego.

Polecane materiały:

- „Model edukacji klimatycznej. Podręcznik dla nauczycieli”, red. dr Małgorzata Snarska-Nieznańska, Fundacja Code for Green 2023) –

elementy związane z empatią i sprawczością

- Justyna Józefowicz, Hanna Buchner, „Metoda projektu. Podręcznik”. Wydawnictwo Wersja robocza, Warszawa 2021
- www.techfreeliving.com – poradniki dotyczące radzenia sobie z nowymi technologiami
- https://szkoladlainnowatora.ceo.org.pl/wp-content/uploads/2022/09/Jak_rozwijac_kompetencje_wspolpracy_w_szkole.pdf
- <https://www.szkolazklasa.org.pl/materialy/>

Przykłady scenariuszy lekcji:

- **Lekcja „Jak zaadoptować psa, kota czy królika?”** – wiedza o społeczeństwie (inicjatywa społeczna/kampania promująca odpowiedzialną postawę wobec zwierząt) + język polski (pisanie artykułu na stronę internetową) + biologia (warunki adopcji zwierząt)
 - ▶ https://szkoladlainnowatora.ceo.org.pl/wp-content/uploads/2020/12/27-zadanie_Jak-zaadoptowa%C4%87-psa-kota-czy-kr%C3%B3lika_karta-zadania-dla-nauczyciela_nauczycielki.pdf
 - ▶ https://szkoladlainnowatora.ceo.org.pl/wp-content/uploads/2020/12/27-zadanie_Jak-zaadoptowa%C4%87-psa-kota-czy-kr%C3%B3lika_Karta-zadania-dla-ucznia_uczennicy.pdf

- **Lekcja „Co i ile jemy?”** – matematyka (tworzenie diagramów kołowych i słupkowych na podstawie wybranych danych, układanie i wykonywanie działań na wyrażeniach arytmetycznych) + biologia (zasady zdrowego odżywiania się, kaloryczność posiłków)
 - ▶ Karta zadania dla nauczyciela - https://szkoladlainnowatora.ceo.org.pl/wp-content/uploads/2020/12/23-zadanie_Co-i-ile-jemy_karta-zadania-dla-nauczyciela_nauczycielki.pdf
 - ▶ Karta zadania dla ucznia - https://szkoladlainnowatora.ceo.org.pl/wp-content/uploads/2020/12/23-zadanie_Co-i-ile-jemy_Karta-zadania-dla-ucznia_uczennicy.pdf
- **Lekcja „Żyj zdrowo!”** – język polski (limeryk, twórczość Wisławy Szymborskiej) + biologia (zasady zdrowego trybu życia)
 - ▶ Karta zadania dla nauczyciela - https://szkoladlainnowatora.ceo.org.pl/wp-content/uploads/2020/12/44-zadanie_%C5%BByj-zdrowo_Karta-zadania-dla-ucznia_uczennicy.pdf
 - ▶ https://szkoladlainnowatora.ceo.org.pl/wp-content/uploads/2020/12/44-zadanie_Zyj-zdrowo_karta-zadania-dla-nauczyciela_nauczycielki.pdf¹
- Na języku angielskim uczniowie poznają słownictwo i struktury potrzebne do opisu zwierząt. Na lekcji geografii uczniowie poznają strefy krajobrazowe świata wraz z ich fauną i florą. Uczniowie klas 5. pracowali nad projektem łączącym język angielski i geografii. Nauczycielka geografii przygotowała listę zwierząt zagrożonych, uwzględniając różnorodne miejsca ich występowania (dzięki temu pojawiły się ciekawe, nietypowe gatunki). Uczniowie losowali zwierzęta i mieli za zadanie przedstawić je w ich naturalnych środowiskach oraz opisać je w języku angielskim,

uwzględniając następujące elementy: wygląd, umiejętności oraz związek cech z miejscem, w którym żyją. Następnie uczniowie umieszczali na mapie opisane gatunki.

▶ <https://paderewski.lublin.pl/edukacja-i-inspiracje/pl/interdyscyplinarnosc-w-praktyce>

- Pomysły na interdyscyplinarne zadania z wykorzystaniem metody Webquestu

▶ <https://edunews.pl/narzedzia-i-projekty/narzedzia-edukacyjne/6436-pomysly-na-interdyscyplinarne-zadania-z-wykorzystaniem-metody-webquestu>

Webquest to metoda dydaktyczna polegająca na kierowanym przez nauczyciela poszukiwaniu informacji w Internecie. Uczennice i uczniowie otrzymują precyzyjnie sformułowane zadanie, które mają wykonać, korzystając z wskazanych źródeł dostępnych online lub samodzielnie szukając odpowiedzi w sieci.

Przykładowe zadanie: Wyobraź sobie, że jesteś dziennikarzem prasowym z gazety „Interwencja” i właśnie poszukujesz nowych, atrakcyjnych tematów do artykułów. Waszym zadaniem, jako redaktorów, jest napisanie ciekawego reportażu.

Przedmioty: język polski (pisanie artykułu) + np. język angielski (poszukiwanie materiałów ze źródeł anglojęzycznych, edukacja zdrowotna (opisanie lokalnych inicjatyw wsparcia zdrowia psychicznego).

¹Przykłady zaczerpnięte z projektu „Szkoła dla innowatora” (<https://szkoladlainnowatora.ceo.org.pl/>) (Centrum Edukacji Obywatelskiej) Zadania interdyscyplinarne podział według przedmiotów (<https://szkoladlainnowatora.ceo.org.pl/zadania-interdyscyplinarne-podzial-wg-przedmiotow/>)

Uwagi na temat oceniania

Otwarte formy pracy powinny być oceniane za pomocą ewaluacji kształtującej, z naciskiem na indywidualne postępy, samoocenę oraz feedback nauczyciela i grupy. Ocenianie ma charakter procesowy, koncentrując się na obserwacji i dokumentacji procesu uczenia się, nie samym wynikiem. Istotny jest proces zmiany, co stawia nauczyciela w innej roli – pełni rolę towarzysza i doradcy, nie nadzorca.

Beata Peć – Otwarte formy pracy w glottodydaktyce – specyfika oceniania w edukacji szkolnej oraz w akademickim kształceniu nauczycieli języków obcych

 <https://bibliotekanauki.pl/articles/442839.pdf>

Urszula Tyluś „Ocenianie kształtujące w edukacji wczesnoszkolnej”
[w: Wielowymiarowość edukacji XXI wieku, tom I, Edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna, monografia wieloautorska pod red. naukową Anny Klim-Klimaszewskiej]

Materiał dodatkowy SOS dla Edukacji (2022)

 <https://sosdlaedukacji.pl/en/psychiczny-dobrostan-uczniow-i-uczennic/>

Zespół autorski

S sieć
OC organizacji
S społecznych
dla edukacji

dr Justyna Józefowicz, dyrektorka ds. Zdrowia
Psychicznego i Edukacji, Fundacja Code for Green,
<https://www.cfg.edu.pl/>

Bożena Będzińska Wosik, Szkoła Podstawowa nr 81 im.
Bohaterskich Dzieci Łodzi w Łodzi

Magda Domańska, Fundacja Szkoła z Klasą,
<https://www.szkolazklasa.org.pl/>

Gabriela Letnovska, Wiceprezeska Fundacji Edukacji
Domowej,
<https://domowa.edu.pl/>

Agata Łuczyńska, Prezeska Fundacji Szkoła z Klasą,
<https://www.szkolazklasa.org.pl/>

Marta Michalska, tutorka i koordynatorka Rady Młodzieży
Fundacji Teach for Poland,
<https://teachforpoland.org/>

Magdalena Plewowska-Semik, Fundacja Szkoła z Klasą,
<https://www.szkolazklasa.org.pl/>

Realizacja wydania:
Agencja Marketing Michał Szymanderski-Pastryk
Skład: Emilia Kassner